

УДК 725.91:725.391

Ю. О. Горова

асистент кафедри ОА та ОП КНУБіА

КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ АВІАЦІЇ В ЖУЛЯНАХ

Анотація: державний музей авіації України (Жуляни) є наймолодшим і, в той же час, найбільшим історико-технічним музеєм країни. Він був створений в 2003 році, увінчавши своїм відкриттям найбільшу дату – 100-ліття світової авіації. Музей розмістився на території колишньої учбово-авіаційної бази (УАТБ) КІЩА (нині НАУ), а приписані до неї літаки стали ядром його колекції. Втім, почавшись всього з 30 бортів, сьогодні Жуляни володіють експозицією вже в майже 70 літаків і вертольотів.

Ключові слова: музейно-виставковий комплекс, авіація, музей, авіасалон, авіапарк.

Державний музей авіації України (Жуляни) є наймолодшим і, в той же час, найбільшим історико-технічним музеєм країни. Він був створений в 2003 році, увінчавши своїм відкриттям найбільшу дату – 100-ліття світової авіації. Музей розмістився на території колишньої учбово-авіаційної бази (УАТБ) КІЩА (нині НАУ), а приписані до неї літаки стали ядром його колекції. Втім, почавшись всього з 30 бортів, сьогодні Жуляни володіють експозицією вже в майже 70 літаків і вертольотів. Ця цифра росте з кожним роком. За даними американських таблоїдів Державний авіаційний музей посів 6 сходинку в рейтингу найбільших та найбільш наповнених своєю колекцією авіаційних музеїв та виставкових авіаційних комплексів в світі. За рахунок потужної спадщини нашої держави та грандіозної історичної колекції літальних апаратів різного призначення ми влаштувалися в світовому рейтингу на наступній сходинці після всесвітньо відомого авіасалону в Ле Бурже, що під Парижем у Франції.

Державний музей авіації України (в Жулянах) є наймолодшим і, в той же самий час, найбільшим історично - технічним музеєм країни. Він був створений в 2003 році, увінчавши своїм відкриттям найбільшу дату – 100-ліття світової авіації. Музей розташувався на території колишньої учбово-авіаційної бази (УАТБ) КІЩА (нині НАУ), а приписані до неї літаки стали ядром його колекції. Втім, почавшись всього з 30 бортів, сьогодні Жуляни володіють експозицією вже в майже 70 літаків і вертольотів. Ще один напрям – зразки авіаційного озброєння і БПЛА, а також експозиція авіадвигунів. У натурних фондах музею представлені розробки практично всіх ведучих авіаційних КБ радянського періоду – Туполєв, Яковлев, Іллюшин, Антонов, Сухой, Мікоян-Гуревич,

Камов, Міль, Берієв, а також репліки початку ХХ століття. У свою чергу, колекції сформовані як за принципом призначення ЛА, так і залежністю до окремих КБ. Виняток становить КБ. А.Н. Туполева – тут виділена окрема «Бекфайр-колекція», куди увійшли бомбардувальники - ракетноносії сімейства Ту-22М.

Представлені в наших фондах колекції літаків КБ Мікояна і Гуревича, а також вертольотів КБ М.Л.Міля є одними з якнайповніших в світі. Тут експонуються також рідкісні нині МіГ-15УТІ і Мі-1М. А по кількості дослідних і одиничних бортів музей є другим за величиною колекції в СНД – більше лише в російському Моніно. У Жулянах можна побачити перший дослідний Іл-86, другий дослідний/перший серійний Іл-18, перший серійний Ту-104, передсерійний Ту-134, а також Ту-22М0 з дослідної серії та інші. Кожна з цих машин одночасно є також старим зразком свого типу, що дійшов до наших днів. Джерелами постійного поповнення ряду експонатів музею стали аеродроми, на яких збереглися списані борти, – історичні свідчення розвитку вітчизняної авіації. Ці машини були приведені в експозиційний стан зусиллями підприємств українського авіапрому, після чого зайняли своє місце на майданчику в Жулянах. На багатьох представлених в музеї літаках основні системи до цих пір зберегли працездатність. Зокрема, на таких машинах справно функціонує вся електроніка, а ще відносно нещодавно на них здійснювалися запуски двигунів. Завдяки цьому не стихає інтерес гостей до відвідин пілотських кабін літака Іл-62 і вертольота Мі-8, адже посидіти за штурвалом може будь-хто бажаючий. Особливий колорит відвідинам музею додає близьке сусідство діючого аеропорту «Київ» (Жуляни), злітно-посадочна смуга якого проходить в 100 метрах за прозорим забором. Звідси зліт і посадка справляють на глядачів незабутнє враження [1].

Корінним чином ситуація змінилася лише в 2003 році, після того, як, згідно з постановою Кабінету Міністрів України, було прийнято рішення про створення на базі УАТБ Державного музею авіації. Дивно, але всього за три місяці до відкриття нового музею до його майбутніх експонатів ще не торкалася рука реставраторів. У надзвичайно стислі терміни, організувавши широку кооперацію з десятками авіаційних підприємств по всій країні, вдалося підготувати музей до відкриття, яке здійснилося 30 вересня 2003 року. На урочистій церемонії були присутні тодішній Президент України Л.Кучма, представники вітчизняних і зарубіжних авіаційних кіл, а також гості і представники багато чисельних ЗМІ. Незабаром після відкриття прозвучали і перші експертні оцінки - за якістю натурної експозиції український авіа-музей гідний зайняти місце в десятці кращих європейських музеїв. Розвиток експозиції Державного музею авіації України постійно продовжується.

Дбайливо зберігається існуюча техніка, відшукуються нові експонати, доставляються в музей, де дбайливо реставруються і займають своє гідне місце в колекціях. Одночасно з цим формується і упорядковується архівний фонд, налагоджується співробітництво з авіаційними організаціями всього світу [1].

Історія Державного музею авіації розпочалась за довго до одержання ним офіційного статусу як авіаційного музею. Територія на якій він знаходиться, ще з початку минулого століття вважається одним з найбільш авіаційних місць в Україні. І ця історія нерозривно пов'язана з історією самого музею [1].

В 1947 році НАУ (Національний авіаційний університет) мав потребу у влаштуванні учбового аеродрому на околицях міста для практичної підготовки майбутніх молодих пілотів та майбутніх авіаційних інженерів. Біля аеродрому на Пості Волинському, неподалік від ремонтного авіазаводу № 410, інститут отримав відповідну земельну ділянку [1].

З появою на лініях «Аерофлоту» нових великих багатомісних пасажирських літаків з реактивними двигунами та дуже складним бортовим управлінням, виникла потреба у підвищенні кваліфікації спеціалістів по її обслуговуванню. Все це призвело до потреби в розміщенні нового обладнання для навчати молодих пілотів і інженерів в авіаційній сфері. Це побудило до розширення підготовчої бази ВУЗу. Для таких цілей була виділена північно-східна частина аеропорту Жуляни.

В 1958 році за адресою Медова 1, розпочалося будівництво споруд та обладнання стоянок для основних типів авіаційної техніки.

Учбовий аеродром також отримав наземні технічні ресурси обслуговування, такі як: аеродромний кондиціонер, аеродромний пусковий агрегат АПА-2М, спеціальні машини ПМ-300 та МА-7, компресор низького тиску, підйомні крани та необхідне лабораторне обладнання. Літако - моторний парк постійно поповнювався новими надходженнями, які тільки надходили до Аерофлоту.

В 60-х роках двадцятого сторіччя у володіння авіа музею були передані приміщення лінійних експлуатаційно-ремонтних майстерень (ЛЕРМ). Саме тут були розміщені учбові лабораторії кафедри технічної експлуатації літаючих апаратів, спеціалізовані класи, майстерні і бібліотеки, склад інструментів, акумуляторні та інші приміщення відведені для обслуговування навчального процесу студентів НАУ.

Вже в грудні 1977 року учбовий аеродром був перекваліфікований під авіаційно-технічну базу (УАТБ).

Наразі Київський державний музей авіації є найбільш перспективним музеєм на території Києва.

Література:

1. Музей технологій: історія, досвід, перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-технічної конференції 26-29 травня 2010 року. К: Вид-во Національного авіаційного університету НАУ.

Аннотація

В статье приводятся основные характеристики проекта Государственного музея авиации Украины (в Жулянах).

Государственный музей авиации является самым молодым и, вместе с тем, крупнейшим историко-техническим музеем страны. Музей разместился на территории бывшей учебно-авиационной базе (УАТБ) КИИГА (ныне НАУ), а приписанные к ней самолеты стали ядром его коллекции. Начавшись всего с 30 бортов, сегодня Жуляны владеют экспозицией уже в почти 70 самолетов и вертолетов.

Ключевые слова: музейно-выставочный комплекс, авиация, музей, авиасалон, авиапарк.

Summary

The Thesis identified the main features of the design of The State Aviation Museum of Ukraine (Zhuliany).

The museum is the youngest and, at the same time, the largest historical museum of the country's technical history. It was established in 2003, and its opening crowned the major date – 100th anniversary of world aviation. Museum is located at the territory of the former Educational Air Base of KIIGA (now NAU), and aircrafts assigned to Base became the core of its collection. However, started with only 30 machines, today Zhulyany owns the exposition of nearly 70 aircraft and helicopters.

Keywords: Museum and Exhibitional Complex, aviation, museum, air show, aircraft fleet.